

boris vian / le loup-garou / vlkodlak

© christian bourgois, 1970

translation © patrik ouředník, 1985, 2016.

Vlkodlak

Dole na pikardském pobřeží žil v Lese klamných spánků velmi hezký, dospělý vlk s černou kožešinou a velkýma červenýma očima. Jmenoval se Denis a jeho oblíbenou zábavou bylo pozorovat auta, blížící se od Ville-d'Avray, jak přidávají na plný plyn a šplhají do zářivého svahu, na nějž občas krátká přeháňka vtiskla olivový odlesk vysokých stromů. Rád se také za letních večerů toulával mlázím, kde mohl překvapit netrpělivé milence úporně bojující s komplikovaností elastických doplňků, jež za našich dnů tvoří pohříchu valnou část spodního prádla. S filozofickou hloubavostí očekával výsledek a cudně se vzdaloval potřásaje hlavou, když povolná oběť, jak se říká, přemáchla kladku. Jsa potomkem starobylého rodu civilizovaných vlků, živil se Denis trávou a modrými hyacinty, na podzim zpestřenými několika vybranými houbami, v zimě pak – s notným sebezapřením – lahvemi mléka, které kradl z velkého žlutého kamiónu Společnosti. Z mléka, či přesněji řečeno z jeho zvířecího pachu se mu zvedal žaludek, a Denis proklínal krutost sezóny, jež ho po čtyři měsíce nutila huntovat si žaludek.

Se svými sousedy žil Denis v příkladné shodě, neboť díky jeho diskrétnosti ani netušili, že existuje. Přístřeší našel v malém doupěti, vyhloubeném před hezkou řádkou let zmalomyslněným zlatokopem, který, utvrzen svým celoživotním neúspěchem v hledání „koše pomerančů“ (to je z Louise Bousseranda), rozhodl se pokračovat ve svém chorobném právě tak jako neplodném počínání v mírnějším podnebí. Denis si tam zřídil pohodlný příbytek a během let jej vyzdobil puklicemi, matkami a různými součástkami automobilů, nasbíranými na silnici, kde docházelo k častým nehodám. Okouzlen mechanikou rád rozjímal nad svými trofejemi a snil o dílně, kterou si jednoho dne zřídí. Čtyři táhla z lehké slitiny podpírala víko kufru, používaného namísto stolu; kožená sedadla ze staré amilcarky, vzplanuvší kdysi láskou k podsaditému platanu, sloužila za lůžko; dvě pneumatiky tvořily přepychové rámy k portrétům dlouho oplakávaných rodičů, a to vše se vkusně snoubilo s banálnějšími předměty, nashromážděnými prospektorem.

Jednoho teplého srpnového večera se Denis jako obvykle vydal na pokojnou zaživací procházku lesem. Třpytný úplněk halil listí do krajkové stínů a Denisovy oči plály líbezným rubínovým leskem arboiského vína. Denis se zvolna blížil k velkému dubu, svému obvyklému cíli, když tu mu osud přivedl do cesty Siamského mága, jehož skutečné jméno znělo Etienne Pample, a drobnou Lisette Cachounovou, tmavovlasou servírku z restaurace Groneil, přilákanou sem Mágem pod podvodnou záminkou. Lisette

právě zkoušela zbrusu nový podvazkový pás zn. *Obsese* a tomuto detailu, který stál Siamského mága šest hodin zoufalého úsilí, vděčil Denis za pozdní setkání.

Naneštěstí pro Denise byly okolnosti mimořádně nepříznivé. Půlnoc se kvapem blížila a Siamský mág měl nervy v trapu. Vůkol bujel štírovník, kostival a koňské kopyto, jež neodmyslitelně provázejí úkazy vlkodlactví – či spíše dlakovlctví, jak záhy poznáme. Pohled na zvědavého Denise, byť vzápětí ohleduplně se vzdalujícího a mumlajícího upřimná slova lítosti, Mága rozběsnil. Znechucen Lisettou a schvácen nadbytkem energie, vyvolávajícím nutnost si tak či onak ulevit, vrhl se na nevinné zvíře a bestiálně je kousl do ramene. Denis úzkostně zakňučel a odcválal k domovu, kde, zdolán nebývalou únavou, upadl do těžkého spánku, přerušovaného neklidnými sny.

Časem na příhodu zapomněl a dny plynuly, stejné i odlišné. Přicházel podzim a zářijový déšť olizoval listí stromů na červeno. Denis se cpal špičkami a hříby, polapiv tu a tam i kustřebku, na svém podstavci z kůry takřka neviditelnou, a na sto honů se vyhýbal nestravitelným pstřenům. Les se teď navečer rychle vyliďňoval a Denis chodil dřív spát. Avšak přesto se necítil ve své kůži a na sklonku nocí, prošpikovaných tíživými sny, míval vyschlo v tlamě a rozlámané údy. Ubývalo dokonce i jeho vášně pro mechaniku a poledne jej občas zastihlo, jak v bezvládné pracce svírá hadr, jímž chtěl vyčistit kus mosazi napadené měděnkou. Chvilé jeho odpočinku byly čím dál neklidnější a Denis marně pátral, co je toho příčinou.

Až jedné noci za úplňku byl náhle surově vytržen ze spánku. Zmítala jím horečka a trásl se chladem. Nevycházeje z údivu nad tímto prazvláštním stavem, protřel si oči a zatápal po světle. Netrvalo dlouho a příbytek zaplnil oslnivý jas reflektoru, zděděného před nedávném po jakési poblázněné mercedesce. Vrávoravě zamířil ke zpětnému zrcátku, umístěnému nad toaletním stolkem. Ohromilo jej, že kráčí po zadních, ale ještě více užasl, když v malém kulatém rámečku spatřil svůj obraz: hleděla naň podivná bělavá tvář bez chlupů a jen pár krásných rubínových očí připomínal někdejší vzhled. Vyriziv neartikulovaný výkřik pohlédl na své tělo a pochopil původ svíravého chladu. Bohatá černá kožešina zmizela a před jeho očima se tyčila neohrabaná postava jednoho z těch živočichů, jejichž mileneckou nemotorností se tolikrát bavil.

Bylo třeba okamžitě jednat. Denis se vrhl ke kufru šatstva, náhodně nalezeného při nejrůznějších nehodách. Vrozený instinkt mu pomohl vybrat šedý, důstojně vyhlížející oblek s bílým proužkem, který doplnil starorůžovou košilí a bordó kravatou. Jakmile se oblékl, hned se cítil lépe a zakrátko ustalo i cvakání zubů. Tehdy jeho pološílený zrak spočinul na malé hromádce černé srsti u lůžka a Denis zaplakal nad pomíjivostí zevnějšků.

Mocným vzepětím vůle se nakonec vzchopil a pokusil se přijít věci na kloub. Pravidelná četba ho poučila o řadě skutečností a případ se zdál jasný: Siamský mág byl vlkodlak a pokousaný Denis se právě na oplátku změnil v člověka.

Pomyšlení, že je mu souzeno žít v neznámém světě, Denise zprvu vyděsilo. Člověk mezi lidmi, jakým nebezpečím bude vydán všanc! Vzpomínka na lité boje, jež mezi sebou ve dne v noci sváděli pikardští řidiči, dávala tušit celou hrůzu existence, které se chtě nechtě bude muset podvolit. Nato zauvažoval. Jestli knihy nelžou, je jeho proměna v člověka se vši pravděpodobností jen přechodná. Proč toho tedy nevyužít a nevyrazit si do města? Zde je nutno přiznat, že mu v té chvíli přišly na mysl některé z výjevů, jimž v lese přihlížel, aniž v něm vyvolaly tytéž pocity. Přistihl se, jak přejíždí jazykem po rtech, což mu mimochodem umožnilo konstatovat, že přes nešťastnou událost zůstal špičatý jako dřív. Přistoupil ke zpětnému zrcátku a pohleděl na sebe zblízka. Rysy nového obličeje ho odpuzovaly méně, než se obával. Pootevřel ústa a zjistil, že jeho krásné černé dásně zůstaly nedotčené. Zachoval se i původní tvar uší, za současné situace možná nezvykle chlupatých a snad i trochu dlouhých. Ale v každém případě se tvář, na niž zíral do malého sférického zrcátka, protáhla, matně bledého zabarvení, mohla důstojně rovnat všem, které znal. A to stačilo, aby se rozhodl využít nevyhnutelnosti osudu a poučit se koneckonců i do budoucna. Záblesk bývalé ostražitosti jej přiměl vybavit se na odchodu černými brýlemi, schopnými ztlumit, bude-li toho zapotřebí, zářivou červeně jiskrných očí. Přes ruku přehodil nepromokavý plášť, přibral lehký kufřík a rázně vykročil ze dveří. Za chvíli už u silnice nasával ranní vzduch, který jako by pozbyl všech charakteristických pachů, a odhodlaně mával na blížící se auto. Poučen každodenní zkušeností, že auta zřídka kdy staví do kopce a bývají naopak mnohem ochotnější při sestupu, kdy jim zemská přitažlivost usnadňuje opětovné rozjíždění, zvolil směr na Paříž.

Elegantní zjev na silnici okamžitě zapůsobil a Denis, pohodlně usazen vedle přátelsky naladěného řidiče, vyjel vstříc tajemnému světu. O dvacet minut později vystupoval na náměstí Opery. Bylo jasno a chladno a provoz nepřekračoval meze slušnosti. Denis se odvázně vrhl mezi knoflíky a vykročil po bulváru, zamířiv k hotelu U písaře, kde si objednal pokoj s koupelnou a salónek. Zavazadlo přenechal služebnictvu a vydal se do města koupit kolo.

Dopoledne uběhlo jako ve snu; omámený Denis nevěděl, kam dřív. V skrytu své duše zakoušel nutkání vyhledat nějakého vlka a kousnout ho do ramene, ale zavčas pomyslel, že nebude tak jednoduché najít vhodnou oběť, a kromě toho nechtěl příliš podléhat vědeckým teoriím. Uvědomoval si, že s trochou štěstí by se mu podařilo proniknout k zvířatům v Botanické zahradě, avšak ponechával si tuto možnost na horší časy. Nové kolo upoutalo cele jeho pozornost. Ta poniklovaná věc mu naprosto učarovala, a co víc, přijde mu vhod, až se rozhodne vrátit se domů. K polednímu zaparkoval Denis svůj stroj před hotelem, sledován udiveným pohledem portýra; avšak Denisova elegance a nanejmeně jeho rubínové oči vylučovaly každé

podezření. S lehkým srdcem spěchal na oběd. Vybral si slušně vyhlížející, diskrétní restauraci; mnoho lidí pohromadě jej stále trochu znervózňovalo a přes všestrannost svého vychování se v koutku duše obával, zda jeho chování u stolu nebude působit tak říkajíc balíkovsky. Požádal, aby ho usadili stranou a pospíšili si s obsluhou.

Avšak Denis netušil, že toto napohled tak klidné místo je pravidelným shromaždištěm Klubu milovníků rambouilletských jelců. A tak se stalo, že se uprostřed oběda ocitl ve víru kavalírů svěží pleti a bodrých způsobů, kteří naráz obsadili sedm čtyřmístných stolů. Denis se nad tímto nenadálým přívalem zakabonil, a jak očekával, vrchní číšník zdvořile přikvačil.

„Velice se omlouvám, pane,“ řekl ten lysý a mastný muž, „ale mohl byste nám prokázat laskavost a podělit se o stůl tady se slečnou?“

Denis vrhl na slečnu zběžný pohled a tvář mu zjasněla.

„S radostí,“ odvětil lehce se ukláněje.

„Děkuji vám, pane,“ řekl tvor ve fráčku melodickým hlasem. Melodickým hlasem hudební pily, máme-li být přesní.

„Jestliže mi děkujete,“ pravil Denis, „co mohu učinit já? Než poděkovat?“

„Boží prozřetelnost,“ usoudila kráska.

A bez dalšího otálení upustila kabelku, kterou Denis zachytil ještě v letu.

„Ó,“ vyjádřila se děva. „Vy máte ale reflexy!“

„Ano,“ souhlasil Denis.

„A jaké to máte zvláštní oči,“ dodala po pěti minutách. „Připomínají... ech...“

„Ach!“ podotkl Denis.

„Granáty,“ dokončila víla.

„To je válka,“ řekl Denis.

„Prosím...?“

„Chci říct,“ upřesnil Denis, „že jsem očekával rubíny, a vaše představa pouhých granátů mě dovedla až k přidělovému hospodářství, jež bezprostředně vyvolává válku ve vztahu následku a příčiny.“

„Vy jste studoval politické vědy?“ otázala se laň.

„Abych se k nim již nikdy nemusel vracet.“

„Jste opravdu fascinující,“ lichotila nepřilíš vynalézavě panna, která, mezi námi, ztrácela věnec každou půlhodinu.

„Rád vám vaši poklonu oplatím v ženském rodě,“ překonával se Denis.

Společně vyšli z restaurace a tu kuběna vyjevila vlkovi v lidském rouše, že nedaleko odtud, v hotelu Ptačí ráj, obývá kouzelnou klíčku.

„Nechcete si prohlédnout mou sbírku japonských pečetidel?“ zavrkala Denisovi do ouška.

„Není to nepředložené?“ ujišťoval se Denis. „Nebude se váš manžel, bratr, někdo z rodiny znepokojovat?“

„Jsem tak trochu sirota,“ vydechla majolena a štíhlým větvenovitým ukazováčkem vymáčkla slzu z oka.

„Rány osudu!“ poznamenal zdvořile její uhlazený společník.

Když ji následoval do hotelu, překvapeně si povšiml, že zde není recepce a množství ospale rudého plyše výrazně odlišuje celé místo od hotelu, ve kterém se ubytoval on. Avšak schodišti mu odhalilo nejprve punčochy a vzápětí i přilehlá lýtka krasavice, jíž ponechal šest schodů náskok, aby si rozšířil obzory. Rozšířen přidá do kroku.

Představa smilstva ve společnosti ženy ho svou komičností zprvu trochu odrazovala, ale vzpomínka na Klamné spánky rychle vytlačila tento retardující prvek a Denis se jal uplatňovat své voyeurské zkušenosti v praxi. Odaliska dávala hlasité najevo vrcholné uspokojení a průhlednost jejích výroků, jimiž ho

nepřestávala ujišťovat, že stoupá kolmo vzhůru, unikala v tomto ohledu nedostatečné vytříbené chápavosti dobráka Denise.

Sotva se dostal z komatu, dost odlišného od všeho, co znal, zazvonil budík. Udýchaný a bledý se vztyčil na posteli a zkoprněle pozoroval svoji družku, která, s odpuštěním, s holou prdelí hbitě šacovala kapsy jeho saka.

„Hledáte mou fotografii!“ zvolal Denis, přesvědčen, že pochopil.

Cítil se polichocen, avšak nenadálé cuknutí, proběhnuvší dvoudílnou polokoulí, jej vyvedlo z omylu a on seznal nepravost svého předpokladu.

„He...? Ano, miláčku,“ řekla Něžná, nevědouc, zda se jí posmívá čili nic.

Denis se zamračil. Vstal a prozkoumal obsah své peněženky.

„Tak vy jste jedna z oněch ženštin, o kterých se dovidáme tolikeré hanebnosti v dílech mistra Mauriaca!“ uzavřel. „Tak říkajíc kurva.“

Děva se rozčílila a chystala se mu to vytmavit. Že toho začíná mít dost a jestli jí chce ještě dlouho srát, že si nemíní otloukat prejt a chrápat s kdejakým maníkem, ze srandy, ne? – ale pronikavý záblesk v neantropoizovaném vlkově oku ji zavčas umlčel. Z Denisových očnic sálaly rudé zářivé štětečky, opíraly se naplno do černovlásčinych bulv a uváděly hezuli do podivného zmatku.

„Ať už vás tu nevidím,“ pravil Denis. Dostal nečekaný nápad a hluboce zavyl, aby svým slovům dodal důrazu. Podobné vnuknutí mu dosud nikdy nepřišlo na mysl, leč výsledek byl přes nedostatek zkušeností úděsný.

Ohromená slečna vklouzla do šatů dřív, než by pendlovky odbily dvanáct. Když osaměl, vybuchl Denis v hlučný smích. Byl zmítán neřestným, vzrušujícím citem.

„Chuť pomsty,“ usoudil nahlas. Očistil se, kde bylo třeba, doplnil svůj odív a opustil dům. Byla noc a bulvár se překrásně třpytil. Neušel ani dva metry, když se k němu přiblížili tři muži a zastoupili mu cestu. Měli výstřední světlé obleky, výstřední nové klobouky a výstředně nablýskané polobotky.

„Nepohovoříme si?“ řekl nejštíhlejší, olivák s úzkým knírkem.

„O čem?“ podivil se Denis.

„Nedělej vola,“ pravil druhý, zarudlý muž krychlovitého zevnějšku.

„Tudy prosím,“ řekl olivák, když procházeli kolem baru.

Denis zvědavě uposlechl. Neviděl na tom ostatně nic zlého.

„Hrajete oko?“ otázal se znalecky tři mužů.

„Brzo bude potřebovat skleněný,“ pravil temné kubický rudoch.

Vyhlížel velmi nahněvaně.

„Můj milý,“ řekl olivák, když se usadili, „právě jste měl jednání s jistou mladou dámou a zachoval jste se poněkud nekorektně.“

Denis vyprskl smíchy.

„Von z toho má srandu,“ poznamenal rudoch. „Dlouho nebude.“

„Není vyloučeno,“ pokračoval olivák, „že nás ten žabec zajímá.“

Denis náhle pochopil.

„Ach tak,“ řekl. „Tak vy jste kuplíři.“

Všichni tři se naráz zvedli.

„Neprovokuj,“ vyhrožoval Kubík.

Denis se na ně dlouze zahleděl.

„Rozzlobím se,“ řekl uvážlivě. „Ještě se mi to nestalo, ale dobře ten pocit znám. Píše se o něm v knížkách.“

Mládenci vypadali zmateně.

„Von si bude eště vyskakovat,“ zahučel rudoch.

Třetí maník toho moc nenapovídal. Sevřel pěst a rozmáchl se. Denis se vyhnul ráně, lapil zápěstí a stiskl. Zapraskalo to.

„Dáme ti lekci,“ řekl olivák.

Bar se rychle vyprázdnil. Denis jediným plyným skokem přeskočil stůl i Kubika. Ten zůstane paf, ale má právě tolik duchapřítomnosti, aby zachytil semišový kotník zdivočelého samotáře z Klamných spánků.

Po krátké potyčce přistoupil Denis k zrcadlu. Měl natržený límec, tvář mu přetínal šrám a jedno z očí hrálo do indiga. Spěšně srovnal tři bezvládná těla pod lavici. Srdce mu divoce tlouklo v žebroví.

A náhle mu zrak padl na hodiny. Jedenáct.

„Kakrholte,“ pomyslel. „Čas kvapí.“

Hbitě si nasadil černé brýle a spěchal do hotelu. Duše mu přetékala nenávisí, avšak plně si uvědomoval nutnost okamžitého odjezdu.

Zaplatil, chopil se svého zavazadla, naskočil na kolo a rozjel to jako Coppi.

Přijížděl k saint-cloudskému mostu, když ho zastavil strážník.

„Kde máte světlo?“ pravil muž podobný těm ostatním.

„He?“ otázal se Denis. „K čemu? Já vidím.“

„Nejde o to, abyste viděl,“ řekl polda. „Jde o to, aby bylo vidět vás. Co když se vám něco stane? Aha?“

„Aha?“ řekl Denis. „To je pravda. A jak se to zapíná?“

„Si srandu?“ řekl policour.

„Poslyšte,“ řekl Denis. „Opravdu moc spěchám. Na legrácky nemám čas.“

„Chcete pokutu?“ pravil ten odporný fízloun.

„Víte, že jste vskutku neodbytný?“ opáčil vlk na bicyklu.

„Chcete!“ uzavřel chlupáč Plocha noha. „Máte ji mít.“

A pustil se do hledání předpisového notesu hříchů a kuličkového pera. Na okamžik sklopil nos.

„Vaše jméno?“ pravil a zvedl ho nanovo.

A bez meškání zadul na pišťalu, neboť spatřil rychle se vzdalující Denisovo kolo, jak bere ztečí blízký svah.

Denis do toho šlápl. Užaslý asfalt prchal před zuřivostí dokonale koordinovaných pohybů a saint-cloudský kopec se zhroutil v několika vteřinách. Projel čtvrtí, táhnoucí se podél parku U vyletěvšího ptáčka – jemná narážka na bludné satyry v saint-cloudském hájku – a zabočil doleva k Černému mostu a Ville-d'Avray. Když vyjížděl z města poblíž restaurace Ošatka, zaslechl za sebou hluk. Napjal všechny své síly a prudce odbočil na lesní pěšinu. Čas letěl. V dálce se rozezněl zvon. Odbíjela půlnoc.

Hned od prvního úderu to začalo jít z kopce. Denis jen s obtížemi dosáhl na pedály; nohy jako by se mu smrskly. Přesto se ve svitu měsíce dral po kamenité cestě dál. až se před ním objevil jeho vlastní stín – dlouhý čumák, vztyčené uši –, a okamžitě vzal pochopa, vlk na bicyklu, to nemá žádnou stabilitu.

Naštěstí. Neboť sotva se dotkl země a zmizel v hustém mlázi, vynořil se na motocyklu cyklocajt a přerazil se o ležící kolo. Přišel přitom o jedno varle a jeho auditivní schopnosti se tak zmenšily o devětatřicet procent.

Kluše zatím k svému doupěti, tázal se Denis sám sebe, jaký podivný běs jej zachvátil po jeho proměně v člověka. On, tak jemný, klidný, viděl své šlechetné zásady a vrozenou vlídnost přicházet vniveč. Pomstychtivý vztek, jehož následkem byl masakr tří kuplířů Maří Magdalény (z nichž jeden, budiž řečeno na obranu poctivých pasáků, byl veden na výplatní listině mravnostního oddělení Prefektury), mu nyní připadal neskutečný – a fascinující zároveň. Potřásl hlavou. Jaká krutá rána, ono kousnutí Siamského

mága. Naštěstí, pomyslel, se tato bolestná proměna omezí jen na dny úplňkové. Avšak cosi v něm nenávratně uvízlo – a tento nejasný, dřímající hněv, tato touha po odplatě ho nepřestávaly zneklidňovat.